

САРАНА́ Федір Кузьмович (26. 09. 1921, с. Юзефівка Чигиринського пов. Кременчуцької губ., нині Йосипівка Новоукраїнського р-ну Кіровоградської обл. — 01. 08. 1995, Київ, похований у рідному селі) — бібліограф. Державна премія УРСР імені Т. Шевченка (1980). Учасник 2-ї світової війни. Бойові нагороди. Навчався у Харківському бібліотечному інституті (1939—41), на історичному факультеті Київського університету імені Т. Шевченка (1945—47), закінчив Ленінградський бібліотечний інститут (нині Санкт-Петербург, 1952). Від 1944 працював в Укрдержвидаві; від 1959 — завідувач сектору бібліографії Інституту літератури АН УРСР; водночас — головний бібліограф Центральної наукової бібліотеки АН УРСР; 1967—88 — завідувач редакції літератури, мови, педагогіки, народної освіти і бібліографії Української радянської енциклопедії (усі — Київ); також викладав у Київській філії Українського поліграфічного інституту та Київському інституті культури. Основний напрям наукових досліджень — шевченкіана, головна праця — покажчик «Т. Г. Шевченко: Бібліографія ювілейної літератури. 1960—1964» (К., 1968), у

якому зібрано понад 11 тис. матеріалів, опублікованих до 100-річчя від дня смерті та 150-ліття від дня народження Т. Шевченка. Видав серію покажчиків «Матеріали до бібліографії Шевченкіани» за роки 2-ї світової війни та за 1957—66; підготував бібліографічні покажчики А. Тесленка (1956), Л. Первомайського (1959), М. Ясинського (1971), покажчик змісту журналу «Літопис революції» (1957); у співавторстві — покажчики «Слов'янська філологія на Україні» за 1958—62 та 1963—67, збірку «Тарас Шевченко: Документи і матеріали. 1814—1963» (1963), навчальний посібник «Українська радянська бібліографія» (1980; усі — Київ). Співорганізатор видання, член редколегії, автор понад 60-ти статей для «Шевченківського словника» (т. 1—2, К., 1976—77; 1978), відзначеного Державною премією імені Т. Шевченка. Архів і бібліотека Р. зберігаються у відділі рукописів Інституту літератури НАНУ, Центральному державному архіві-музеї літератури і мистецтва України, Музеї книги і друкарства України, Національному музеї Т. Шевченка, Науковій бібліотеці Національного університету «Києво-Могилянська академія» (усі — Київ). На будівлі школи у рідному селі 2016 встановлено меморіальну дошку Р.

Рекомендована література

1. Федір Кузьмич Сарана: Біобібліогр. покажч. К., 1993;
2. Ковальчук Г. І. Колекції видатного бібліографа та бібліофіла (до 75-річчя від дня народження Ф. К. Сарани) // Бібліотечний вісник. 1997. № 2;
3. Королевич Н. Ф. Українські бібліографи ХХ століття. К., 1998;
4. Посвистак О. Бібліограф Ф. Сарана — визначний вчений та громадський діяч: Сторінки біографії // Бібліотечна планета. 2002. № 2;
5. Боліла А. З іменем Шевченка — по життю // Вісн. Книжкової палати. 2011. № 3.

С. І. Білокінь

Бібліографічний опис:

Сарана Федір Кузьмович / С. І. Білокінь // *Енциклопедія Сучасної України* [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. — К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2024. — Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-885440>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України (докладніше).